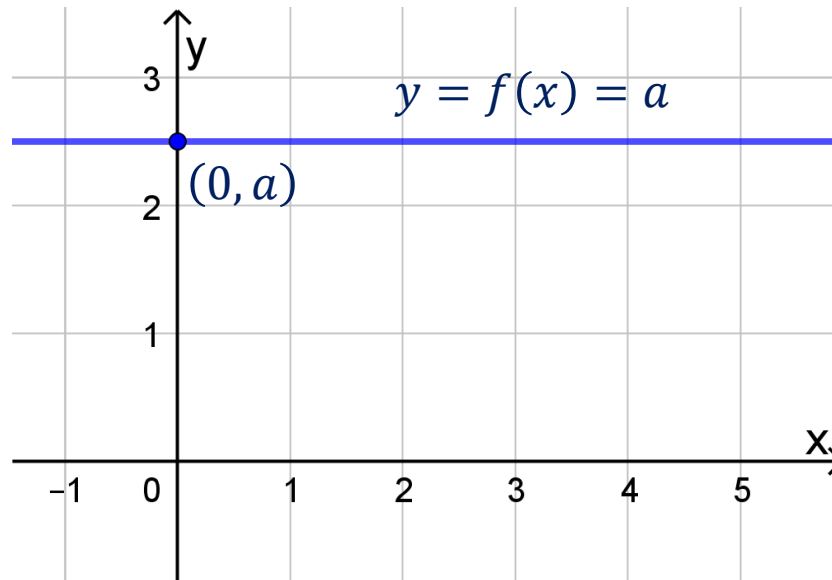

Vakiofunktio

- Vakiofunktio (0. asteen polynomifunktio) on muotoa

$$f(x) = a$$

- Vakiofunktio koostuu siis vain vakiotermistä.
- Funktion kuvaaja $y = f(x) = a$ on x – akselin suuntainen suora, joka kulkee korkeudella a .

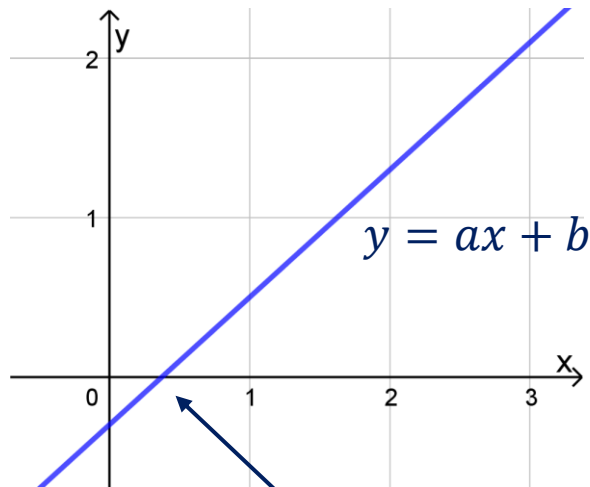
Ensimmäisen asteen polynomifunktio

- Ensimmäisen asteen polynomifunktio on muotoa

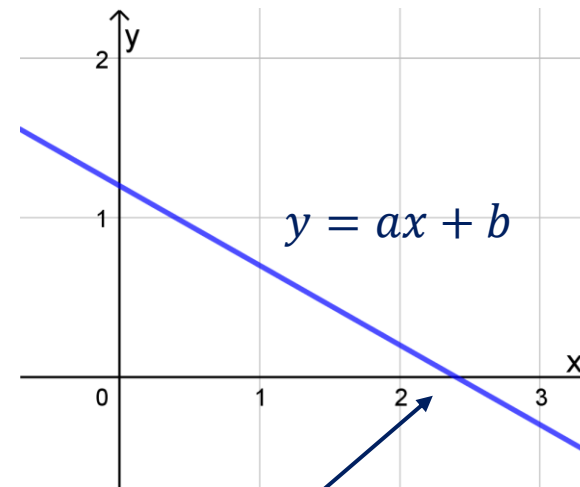
$$f(x) = ax + b, \quad a \neq 0$$

- Funktion kuvaaja $y = f(x) = ax + b$ on nouseva tai laskeva suora riippuen kertoimen a (kulmakertoimen) etumerkistä.

$$a > 0$$

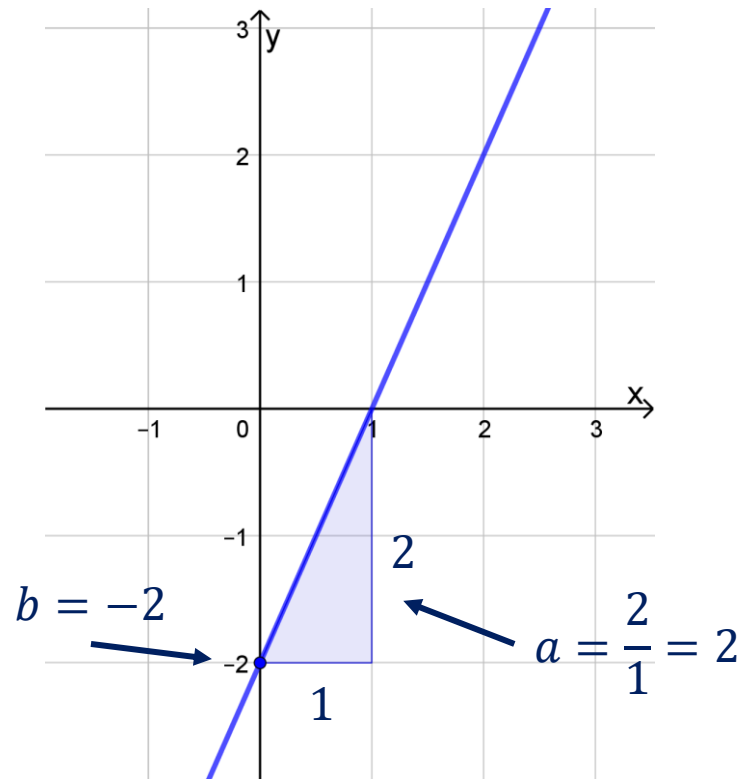

$$a < 0$$

Funktion *nollakohta*: $y = f(x) = 0$.
(Ratkaistaan yhtälöstä)

- Suoran $y = ax + b$ kulmakerroin a kertoo kuinka paljon suora nousee tai laskee, kun x –koordinaatti kasvaa yhdellä.
  - Kulmakerroin voidaan määrittää kuvasta apukolmion avulla.
- Vakiotermi b kertoo kohdan, jossa suora leikkaa y –akselin.

Suoran kulmakerroin on 2.

Suoran vakiotermi on -2 .

Suoran yhtälö on
 $y = 2x - 2$.

t. 204, s. 42

$$f(x) = 3x - 5$$

a) $f(1) = 3 \cdot 1 - 5 = 3 - 5 = -2$

Funktion arvo kohdassa nolla on $f(0) = 3 \cdot 0 - 5 = -5$

Funktion nollakohta saadaan yhtälön $f(x) = 0$ ratkaisuna:

$$\begin{array}{l} 3x - 5 = 0 \\ 3x = 5 \quad | :3 \\ x = \frac{5}{3} \end{array}$$

b) Piste $(2, 1)$ on funktion kuvaajalla, jos pisteen koordinaatit $x = 2$ ja $y = 1$ toteuttavat funktion kuvaajan (suoran) yhtälön $y = f(x) = 3x - 5$.

$$f(2) = 3 \cdot 2 - 5 = 6 - 5 = 1 = y$$

Piste $(2, 1)$ on siis funktion f kuvaajalla $y = f(x)$.

Muista!

(x, y) –koordinaatistossa funktion arvot ovat y –koordinaatteja ja ”kohdat” x –koordinaatteja.

Funktion arvo kohdassa nolla (eli kun $x = 0$) on funktion kuvaajan ja y –akselin leikkauspisteen y –koordinaatti.

Polynomifunktiolla arvo kohdassa nolla on aina vakioterminä.

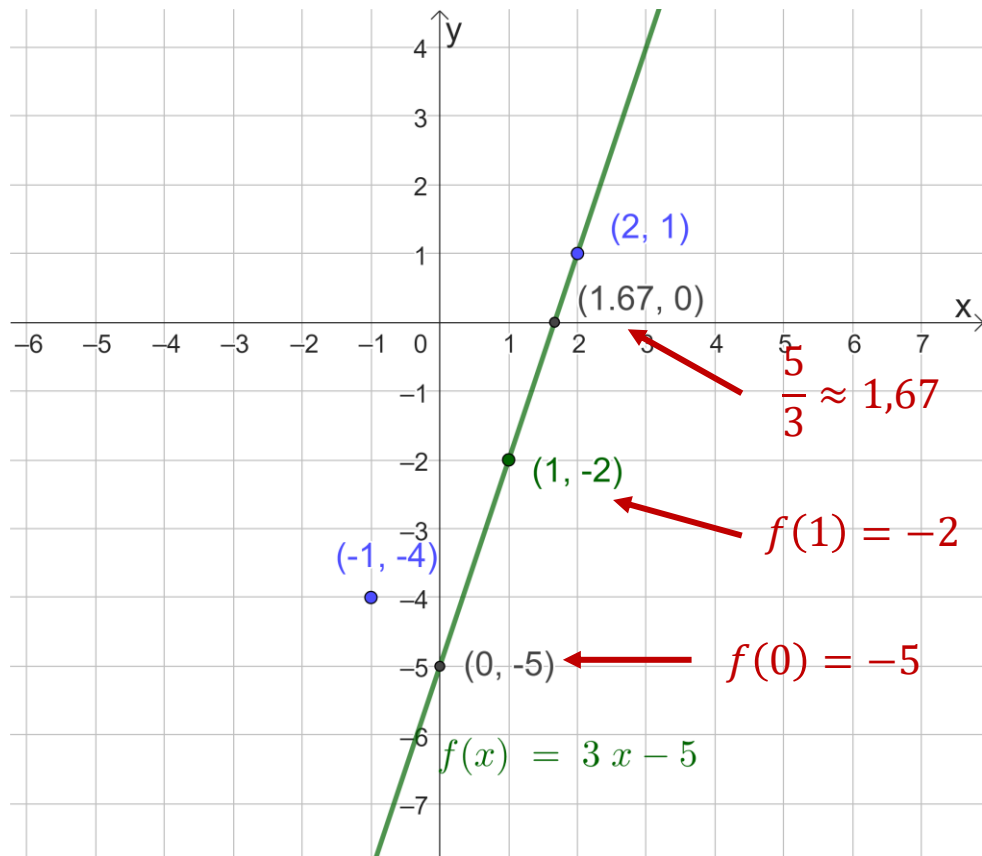
Vastaus tarkkana arvona eli tässä tapauksessa murtolukuna!

Tutkitaan seuraavaksi toteuttaako pisteen $(-1, -4)$ koordinaatit kuvaajan yhtälön:

$$f(-1) = 3 \cdot (-1) - 5 = -3 - 5 = -8$$

$f(-1) \neq -4$, joten piste $(-1, -4)$ ei ole suoralla $y = f(x)$.

c)

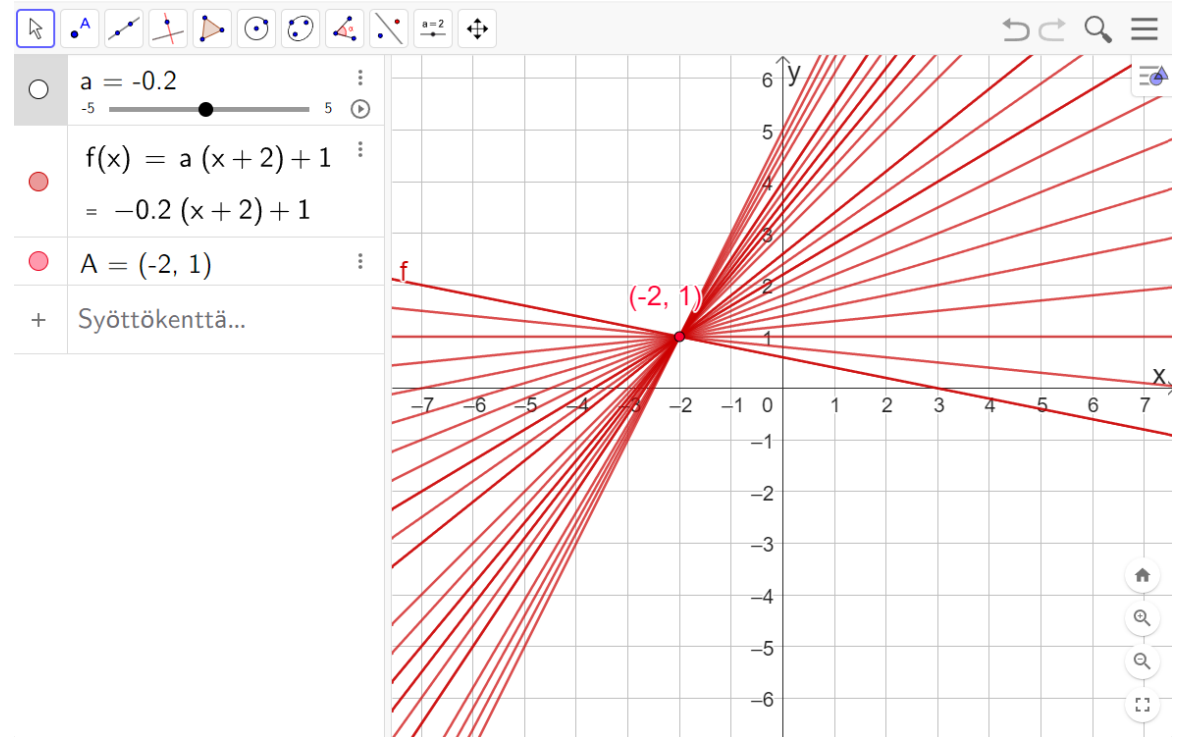
$(y = f\left(\frac{5}{3}\right) = 0 \text{ eli } x = \frac{5}{3} \text{ on nollakohta})$

t. 218, s. 44

$$f(x) = a(x + 2) + 1$$

- a) Liukusäätimen ja "Näytä jälki" – toiminnon perusteella funktion kuvaaja näyttäisi kulkevan pisteen $(-2, 1)$ kautta riippumatta parametrilla a . (Siis kaikilla mahdollisilla a :n arvoilla)

Klikkaa hiiren oikeaa näppäintä kuvaajan tai suoran yhtälön kohdalla ja valitse vaihtoehto "Näytä jälki". Liukusäädintä liikuttamalla ruudulle piirtyy käyräparven suoria. (Kun kuvaajaa zoomaa tai liikuttaa jäljet poistuvat näkyvistä.)

- b) Todistetaan edellinen havainto sijoittamalla pisteen $(-2, 1)$ koordinaatit suoran yhtälöön $y = a(x + 2) + 1$.

$$1 = a(-2 + 2) + 1 \Leftrightarrow 1 = a \cdot 0 + 1 \Leftrightarrow 1 = 1$$

Yhtälön ratkaisun vaiheita voi kirjoittaa myös samalle riville käyttämällä ns. *ekvivalenssi-merkintää* (kaksipäinen nuoli).

Huomataan, että yhtälö on aina (parametrilla a riippumatta) tosi. Piste $(-2, 1)$ on siis kaikille kuvaajille yhteinen. Jokainen käyräparven suora todellakin kulkee kyseisen pisteen kautta.